

Innst. 232 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Dokument 8:51 S (2010–2011)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Tord Lien, Mette Hanekamhaug, Bente Thorsen, Per-Willy Amundsen og Solveig Horne om bruk av hijab i barneskolen

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre et forbud mot bruk av hijab i barneskolen.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sonja Edvardsen, Svein Gjelseth, Anna Ljunggren, Hadia Tajik, Truls Wickholm og lederen Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale, Tord Lien og Bente Thorsen, fra Høyre, Elisabeth Aspaker, Svein Harberg og Henning Warloe, fra Sosialistisk Venstreparti, Aksel Hagen, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen, og fra Venstre, Trine Skei Grande, viser til representantforslaget.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, vil understreke at retten til å uttrykke sin tro er grunnleggende for det enkelte individ. Et eventuelt forbud mot hijab i barneskolen vil etter flertallets mening kunne være i strid med

både religionsfriheten og flere internasjonale forpliktelser Norge har inngått.

Flertallet viser til at lovavdelingen i Justisdepartementet har vurdert den prinsipielle siden av et generelt forbud mot hijab i skolen i en uttalelse/fortolkning datert 19. mars 2010. I uttalelsen fremgår det at et forbud mot hijab vil være diskriminerende og i strid med menneskerettighetene. Flertallet viser for øvrig til uttalelsen som er tilgjengelig i sin helhet på Justis- og politidepartementets nettside.

Flertallet har merket seg at kunnskapsministeren, i etterkant av lovavdelingens prinsipputtalelse, har uttalt at det ikke er aktuelt for regjeringen å foreslå endringer i opplæringsloven som kan åpne for et forbud mot hijab. Flertallet støtter dette.

Videre merker flertallet seg at det i begrunnelsen for representantforslaget anføres en rekke momenter som forslagsstillerne mener taler for et eventuelt forbud mot bruk av hijab i skolesammenheng. Flertallet kan ikke uten videre gå god for hijabens historikk slik den fremstilles i representantforslaget. Flertallet deler heller ikke uten videre oppfatningene av «omstendighetene og de praktiske følgene av hijab» som anføres i representantforslaget.

Flertallet vil understreke at det er viktig at en lærer skal kunne kreve å se ansiktet til den som undervises. Men et generelt forbud mot visse klesplagg, enten det gjelder barn eller voksne i skolen, er etter flertallets mening totalitært og – stikk i strid med det representantforslaget forfekter – lite liberalt.

Flertallet vil på generelt grunnlag understreke at det er forskjell på det man ikke liker og det man vil forby, og vil understreke at kampen mot det totalitære svært fort kan bli totalitær i seg selv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til Justisdepartementets

lovavdelings uttalelse 23. mars 2010, hvor det fremgår at Den europeiske menneskerettighetsdomstol i enkelte tilfeller har akseptert forbud mot hijab i skolen i enkelte land, jf. svarbrev av 26. januar 2011 fra statsråd Kristin Halvorsen til komiteen. Statsråden fremhever i sitt brev at forbud mot hijab i skolen vil være diskriminerende og bryte med menneskerettighetene. Disse medlemmer er uenige i dette og vil i denne sammenheng vise til at artikkel 9 i Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) handler om retten til utøvelse av religion, ikke en rett til å kle seg eller oppføre seg slik man ønsker i det offentlige rom, som fastslått i «Pichon and Sajous v. France, App.no 49853/99, Decision of 2 October 2001, 'The Law'». Disse medlemmer antar at flertallet ikke legger til grunn at det skal «utøves religion» i skolen, og vil i motsatt fall peke på at dette ikke er i tråd med den sekulariseringen av skolen som det etter hvert er blitt bred politisk enighet om.

Disse medlemmer legger videre til grunn at når samfunnsmessige hensyn taler for det, kan retten til fri religionsutøvelse i det offentlige rom begrenses av staten når slik begrensning har hjemmel i lov. En norsk lovendring vedrørende bruk av hijab i barneskolen vil etter disse medlemmers oppfatning kunne forsvares innenfor rammene av artikkel 9. Det faktum at det også internt i de muslimske trosretninger og miljøer er strid om hvorvidt hijab er et religiøst eller et kulturelt/tradisjonelt betinget plagg, taler også for denne tolkningen.

Da det i Norge presumptivt er et betydelig fokus på å sikre likestilling mellom kvinner og menn, burde man se seg forpliktet til å ivareta at religionsfriheten i artikkel 9 ikke utøves på en slik måte at det skjer på bekostning av likestilling mellom mann og kvinne, mellom gutter og jenter. På bakgrunn av at enkelte jenter av sin familie blir tvunget til å gå i hijab, er det etter disse medlemmers mening berettiget å iverksette tiltak som hindrer en slik undertrykkelse, selv om det innebærer at dette også rammer de jentene som eventuelt bærer hijab av fri vilje. Disse medlemmer kan ikke se at hensynet til de undertrykte jentene kan ivaretas på andre måter når det er vanskelig, om ikke umulig, å skille mellom hvilke jenter som bruker hijab under tvang og hvem som bruker den av fri vilje.

Disse medlemmer vil påpeke at det at ett klesplagg primært er brukt av personer som er tilknyttet en religiøs gruppe, ikke nødvendigvis gjør plagget til et religiøst plagg. Disse medlemmer

er kjent med at et flertall av muslimske jenter i barneskolealder ikke bruker hijab. Disse medlemmer vil peke på at bruk av hijab også har klare verdslige overtoner, og at ett av formålene er å vise kyskhets og å ikke vekke seksuell attrå hos gutter eller menn. Disse medlemmer kan ikke se at det er i tråd med grunnleggende universelle normer eller humanistisk tradisjon å pålegge jenter i barneskolealder et slikt ansvar.

Disse medlemmer mener at et flerkulturelt samfunn også må være et inkluderende samfunn. Disse medlemmer mener at bruk av hijab virker ekskluderende og skaper et uheldig skille mellom elever som bruker hijab og de som ikke gjør det.

Hijab kan oppfattes som et uniformsliknende plagg, som signaliserer utenforskap. Disse medlemmer mener derfor at bruk av hijab i seg selv kan virke diskriminerende da det kan sette enkelte elever utenfor det sosiale fellesskap som bør være i enhver klasse og på enhver skole.

Hvis man i norsk skole skulle innføre uniform, noe man finner i mange land, burde uniformeringen gjelde alle. Disse medlemmer finner det besynderlig at uniformering i klesdrakten bare skal gjelde for det ene kjønn. Disse medlemmer finner det påfallende at det kun er unge jenter som skulle føle behov for å gi uttrykk for sin religiøse tilknytning gjennom sin klesdrakt. En mulig forklaring er at hijab i mange tilfeller ikke bæres frivillig, men er en følge av sosialt press.

På dette grunnlag fremmer disse medlemmer forslaget i dokumentet.

Komiteen viser til at utkast til innstilling har vært forelagt justiskomiteen til uttalelse, jf. referat i Stortinget 9. desember 2010. Justiskomiteen uttaler i brev 22. februar 2011:

«Justiskomiteens medlemmer slutter seg til kirke-, utdannings- og forskningskomiteens innstilling og sine respektive partiers merknader til representantforslaget og har ingen ytterligere merknader.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen innføre et forbud mot bruk av hijab i barneskolen.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:51 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Tord Lien, Mette Hane-kamhaug, Bente Thorsen, Per-Willy Amundsen og Solveig Horne om bruk av hijab i barneskolen – vedtas ikke.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 24. februar 2011

Marianne Aasen

leder

Trine Skei Grande

ordfører

